

POSTANOWIENIE

9 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 9 stycznia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku J.W. i L.W. - osób fizycznych nieprowadzących działalności
gospodarczej
w przedmiocie ustalenia planu spłaty wierzycieli,
na skutek skargi kasacyjnej J.W. i L.W.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 20 listopada 2024 r., XII Gz 269/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 20 listopada 2024 r., Sąd Okręgowy w Gdańsku, w sprawie w postępowaniu upadłościowym L.W. i J.W. - osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej w przedmiocie ustalenia planu spłaty wierzycieli, na skutek zażalenia obojga upadłych na postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku z 10 czerwca 2024 r., oddalił zażalenie (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiedli upadli, zaskarżając postanowienie w całości.

3. Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie

ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

7. Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

8. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący wskazali, że oczywista zasadność skargi wynika „z wydania zaskarżonego postanowienia wbrew przepisom prawa, tj. art. 491 [15] ust. 1, 1a i 4 oraz art. 491 [16] ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe, przejawiającego się nieuwzględnieniem przez Sąd II instancji szeregu oczywistych okoliczności przemawiających za umorzeniem zobowiązań upadłych bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, ewentualnie za ustaleniem planu spłaty za krótszy okres z niższą miesięczną wysokością raty.”

Skarżący polemizując z ustaleniami Sądu Okręgowego *meriti* (odnosząc się do art. 491¹⁵ i 491¹⁶ ustawy Prawo upadłościowe) w rzeczywistości negują ustalenia faktyczne poczynione na etapie postępowania rozpoznawczego.

Przypomnieć trzeba, że w ramach przywołanych przepisów przewidziano, iż ustalając plan spłaty wierzycieli, sąd bierze pod uwagę możliwości zarobkowe upadłego, konieczność utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu oraz ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności oraz stopień zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Ponadto sąd umarza zobowiązania upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, jeśli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że jest on trwale niezdolny do dokonywania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli.

Do tych właśnie przepisów odnosił się Sąd Okręgowy i dokonał właściwej weryfikacji treści orzeczenia sądu pierwszej instancji.

Należy wskazać, że pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (zob. np. postanowienie SN z 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17). Wskazać trzeba, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w aktualnym stanie prawnym, nie może stanowić skutecznej podstawy kasacyjnej. Jednak przedmiotowa skarga kasacyjna w znacznej mierze faktycznie dotyczyła właśnie tego przepisu. To co skarżący określają jako oczywiste naruszenie prawa, stanowi faktycznie ocenę dowodów dokonaną przez Sąd Okręgowy. Właśnie ta dogłębna ocena dowodów została przedstawiona na s. 2-7 uzasadnienia postanowienia sądu drugiej instancji.

W ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje jednak samej oceny dowodów, a jedynie jej legalność. Można bowiem zakwestionować sposób zebrania materiału dowodowego z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe; w takim wypadku obowiązkiem skarżącego jest przytoczenie tych przepisów i wyjaśnienie, jaki wpływ na treść rozstrzygnięcia to naruszenia miało. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

Ponadto skarżący wskazali że: „oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398 [9] § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wtedy, gdy dla przeciętnego

prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - jednoznacznie wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie". Należy zgodzić się z przedstawionym stwierdzeniem. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie zawiera jednak takiego wyводу. Nie wykazano aby wskazane naruszenie spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący ograniczyli się jedynie do ogólnych twierdzeń podsumowanych następującym wnioskiem „upadli podtrzymują dotychczas wyrażane w sprawie stanowisko odnośnie do kwot stanowiących koszty utrzymania z tym jednak zastrzeżeniem, iż wiele kwot wskazanych uprzednio pozostaje nieaktualnych ze względu na mające miejsce podwyżki cen towarów i usług, co jest wiedzą powszechnie znaną”.

Zatem tak skonstruowany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie może być uznany za prawidłowy, co powoduje, że skarga, w ramach przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.).

Piotr Telusiewicz

[SOP]